

## Sytuacja finansowa gospodarstw domowych

# 20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

# 836

badania



REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY  
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM  
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

# 3735

komunikatów



PRACOWAŁO DLA NAS

# 3600

ankieterów



PRZEBADALIŚMY PONAD

# 1 000 000

respondentów



Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

---

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej  
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa  
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl  
<http://www.cbos.pl>  
(48 22) 629 35 69

W latach 1994–2016 odsetek Polaków zadowolonych z życia wzrósł z 53% do 76%, w tym podwoiła się (z 11% do 23%) liczba bardzo zadowolonych<sup>1</sup>. Z badań wynika, że jednym z ważniejszych korelatów zadowolenia z życia jest ocena własnej sytuacji materialnej, która również istotnie zmienia się na przestrzeni ostatnich lat. W sierpniowym sondażu<sup>2</sup> po raz kolejny zapytaliśmy respondentów o jakość ich życia pod względem finansowym oraz o poczucie zagrożenia biedą. Ponadto badaliśmy strukturę finansową gospodarstw domowych, pytając o posiadane oszczędności i zobowiązania pieniężne oraz monitorując (dzięki powtarzalności wskaźników) zmiany zachodzące w tym zakresie.

## SPOSÓB GOSPODAROWANIA PIENIĘDZMI I ZAGROŻENIE BIEDĄ

Polacy, charakteryzując sposób gospodarowania pieniędzmi w swoich rodzinach, najczęściej (56%) twierdzą, że żyje im się średnio – starcza na co dzień, ale muszą oszczędzać na poważniejsze zakupy. Mniej więcej co czwarty żyje w swojej ocenie na wysokim poziomie – starcza mu na wiele bez specjalnego oszczędzania (24%), a dodatkowo nieliczni (2%) mogą sobie pozwolić na pewien luksus. Mniejszymi niż przeciętnie zasobami dysponuje niemal co piąty ankietowany, przy czym przeważająca część tej grupy deklaruje, że żyje skromnie (16%), co oznacza, że na co dzień muszą gospodarować bardzo oszczędnie, a nieliczni (2%) określają życie swojej rodziny jako bardzo biedne, przyznając przy tym, że nie starcza im na zaspokojenie nawet podstawowych potrzeb.

---

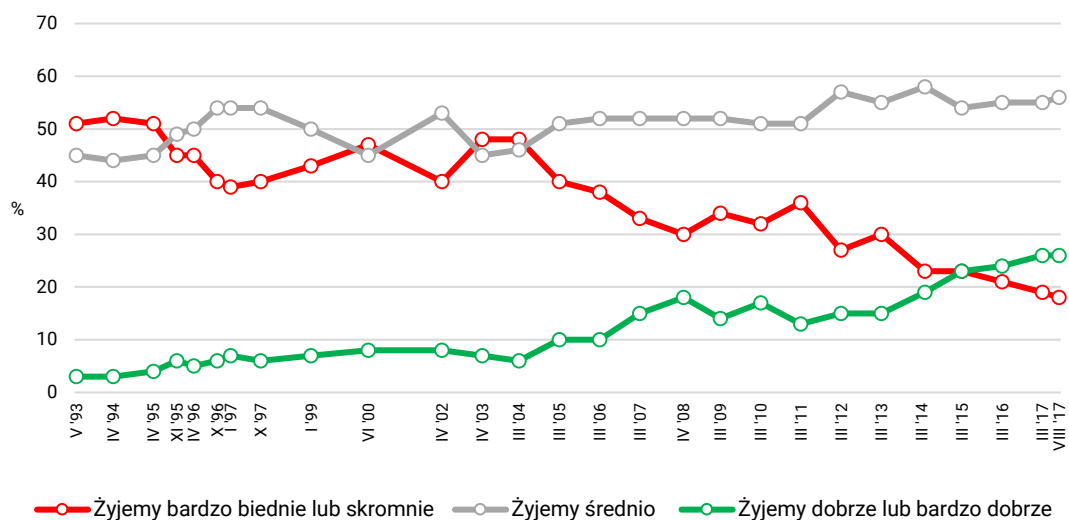
<sup>1</sup> Zob. komunikat CBOS „Zadowolenie z życia”, styczeń 2017 (oprac. B. Badora).

<sup>2</sup> Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (327) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 17–24 sierpnia 2017 roku na liczącej 1009 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Z perspektywy ponad dwudziestu lat zauważalna jest wyraźna poprawa położenia materialnego Polaków. Od roku 1993 liczba respondentów zadowolonych z własnego poziomu życia wzrosła z 3% do 26%, przy jednoczesnym wyraźnym spadku odsetka żyjących w swojej ocenie skromnie lub biednie (z 51% do 18%).

CBOS

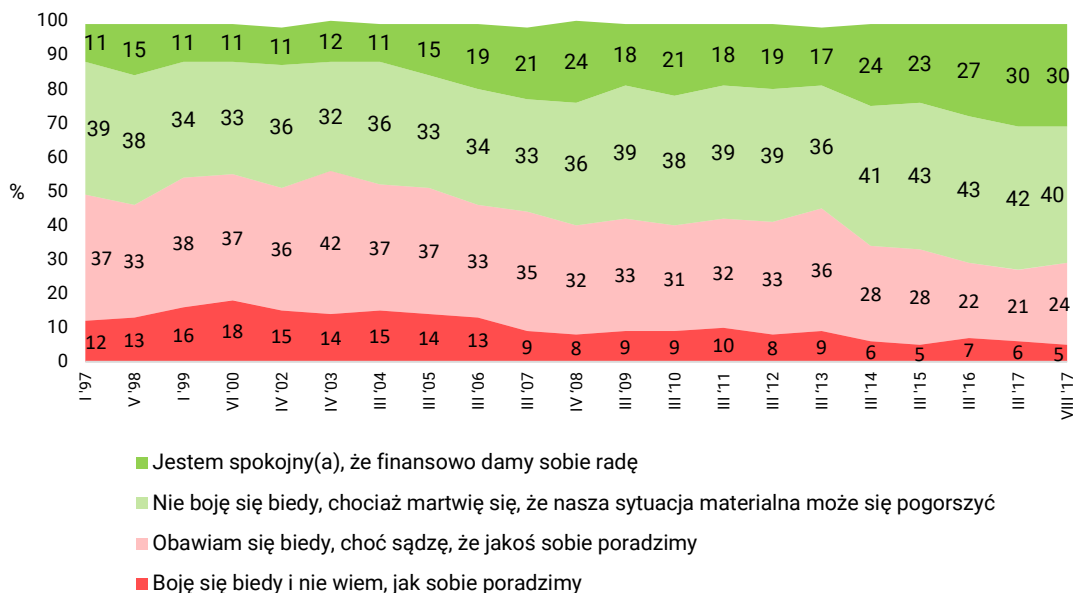
RYS. 1. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?



Konsekwencją wzrostu zadowolenia Polaków z jakości swojego życia jest systematyczny spadek poczucia zagrożenia biedą. Obecnie zdecydowana większość ankietowanych (70%) nie obawia się biedy, przy czym dwie piąte (40%) bierze pod uwagę możliwość pogorszenia sytuacji materialnej własnego gospodarstwa domowego, natomiast niespełna jedna trzecia (30%) jest całkowicie spokojna o swoją finansową przyszłość. Biedy obawia się ponad jedna czwarta respondentów (29%), z czego 24% uważa, że jakoś sobie poradzi, a 5% odczuwa bezradność.

W ciągu ostatnich dwudziestu lat niemal trzykrotnie (z 11% do 30%) zwiększył się odsetek badanych spokojnych o swoją przyszłość, znacząco zmniejszyła się natomiast (z 49% do 29%) liczba respondentów obawiających się biedy, w tym z 12% do 5% ubyło tych, którzy odczuwają bezradność w obliczu zagrażającej im biedy.

RYS. 2. Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?



Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Poczucie zagrożenia biedą związane jest, rzecz jasna, głównie z posiadanymi zasobami finansowymi. Ankietowani, którym – w ich ocenie – starcza na wiele bez specjalnego oszczędzania, w większości (65%) są spokojni o swoją finansową przyszłość. Ci, którym starcza na co dzień, lecz muszą oszczędzać na poważniejsze zakupy, raczej nie obawiają się biedy, jednak w znacznej mierze (49% wskazań) liczą się z tym, że ich sytuacja może się pogorszyć. Z kolei badani żyjący skromnie bądź biednie w większości (65%) obawiają się biedy, przy czym 45% z nich uważa, że jakoś sobie poradzi, a 20% deklaruje bezradność.

TABELA 1

Sposób gospodarowania pieniędzmi	Deklarowane poczucie bezpieczeństwa materialnego				
	Jestem spokojny(a), że finansowo damy sobie radę	Nie boję się biedy, choć martwię się, że nasza sytuacja może się pogorszyć	Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzimy	Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzimy	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Żyjemy skromnie lub bardzo biednie	7	28	45	20	1
Żyjemy średnio	21	49	26	3	1
Żyjemy dobrze lub bardzo dobrze	65	29	6	0	0

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

## OSZCZĘDNOŚCI I DŁUGI POLAKÓW

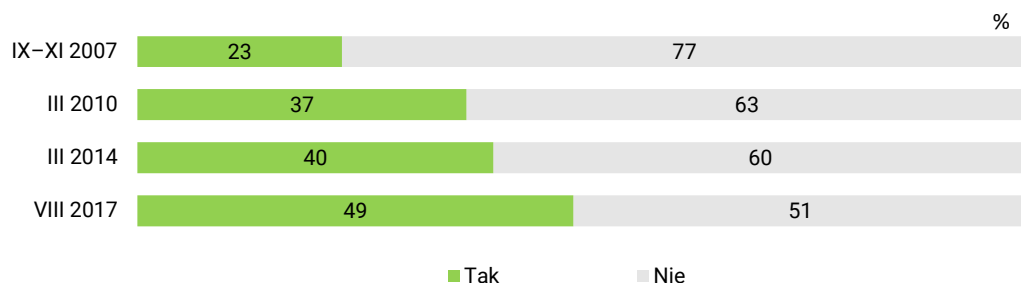
W kontekście powyższych informacji rodzi się pytanie, na ile rosnące zadowolenie Polaków z sytuacji finansowej ich gospodarstw domowych oraz malejące poczucie zagrożenia biedą i odczuwanie w tym względzie bezradności wpływają na strukturę domowych budżetów, a precyzyjnie rzecz ujmując, na posiadane oszczędności i zadłużenie.

### Oszczędności

Połowa Polaków (49%) deklaruje, że ich gospodarstwo domowe posiada pewne oszczędności pieniężne, i niemal tyle samo (51%) twierdzi, że nie ma takiego zabezpieczenia. W ciągu ostatnich trzech lat odsetek osób deklarujących posiadanie oszczędności zwiększył się o 9 punktów procentowych (z 40%), natomiast patrząc z perspektywy ostatniego dziesięciolecia ich liczba się podwoiła (wzrost z 23% do 49%). Zatem wraz z poprawą sytuacji finansowej Polaków upowszechnia się zwyczaj odkładania części funduszy, by zabezpieczyć się na przyszłość.

CBOS

RYS. 3. Czy Pana(i) gospodarstwo domowe posiada oszczędności pieniężne?\*



\* Pominęto odmowy odpowiedzi

Deklaracje posiadania oszczędności składane są oczywiście tym częściej, im wyższy poziom wykształcenia respondentów oraz – co jest z tym związane – im bardziej znacząca ich pozycja zawodowa oraz uzyskiwany dochód *per capita*. Inne cechy, które mają w tym względzie znaczenie, to młodszy wiek respondentów oraz zamieszkiwanie w dużych miastach (zob. tabelę aneksową 3).

Wśród badanych, którzy stwierdzili, że ich rodziny żyją bardzo biednie (nie starcza im nawet na podstawowe potrzeby) lub skromnie (muszą żyć bardzo oszczędnie), tylko co dziewiąty (11%) deklaruje posiadanie jakichkolwiek oszczędności pieniężnych, natomiast wśród najzamożniejszych (tych, którzy nie muszą oszczędzać na wydatkach, a nawet mogą sobie pozwolić na pewien luksus) – oszczędności posiada zdecydowana większość (85%).

TABELA 2

Odpowiedzi respondentów, którzy stwierdzili, że w ich gospodarstwach domowych żyje się:	Czy Pana(i) gospodarstwo domowe posiada oszczędności pieniężne?	
	Tak	Nie
	w procentach	
– bardzo biednie lub skromnie	11	89
– średnio	45	55
– dobrze lub bardzo dobrze	85	15

Trzy czwarte spośród osób posiadających oszczędności (77%) deklaruje, że gdyby musieli przeznaczyć wszystkie oszczędności na bieżące utrzymanie i wydatki, byłoby w stanie żyć ze zgromadzonych zasobów – nie obniżając dotychczasowego poziomu życia – przynajmniej przez dwa miesiące, w tym więcej niż co czwarty przeżyłoby dłużej niż pół roku (27%). Co dziewiątemu (11%) wystarczyłyby one na miesiąc, a tylko nielicznym (4%) na krócej. Tym samym deklarowany stopień zabezpieczenia, jaki badanym dają zgromadzone przez nich oszczędności, jest obecnie najwyższy, odkąd monitorujemy tę kwestię.

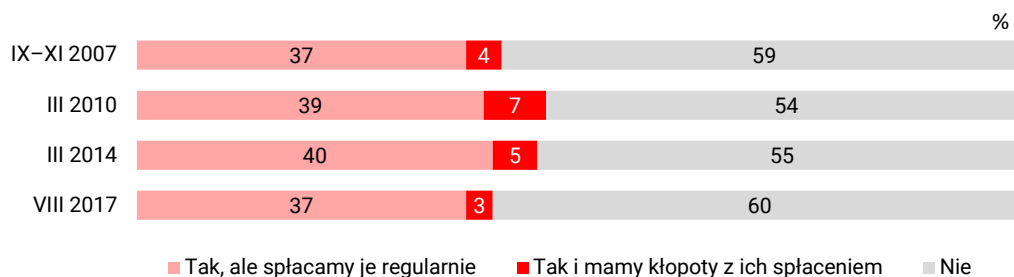
TABELA 3

Jak Pan(i) sądzi, gdyby była potrzeba przeznaczenia wszystkich Państwa oszczędności na bieżące utrzymanie i wydatki, jak długo byłoby Państwo w stanie żyć ze zgromadzonych zasobów finansowych, nie obniżając dotychczasowego poziomu życia?	Wskazania respondentów, którzy zadeklarowali, że ich gospodarstwa domowe posiadają oszczędności (według terminów realizacji badań)							
	IX–XI 2007 (N=8773)		III 2010 (N=342)		III 2014 (N=412)		VIII 2017 (N=464)	
	w procentach							
Najwyżej kilka dni	2		2		2		1	
Mniej więcej tydzień	2	9	2	7	2	7	1	4
2–3 tygodnie	5		3		3		2	
Około miesiąca	17	17	16	16	15	15	11	11
2–3 miesiące	26		24		20		25	
4–6 miesięcy	22	72	22	65	26	65	25	77
Jeszcze dłużej	24		19		19		27	
Trudno powiedzieć	2	2	12	12	12	12	8	8

## Długi i kredyty

Odsetek gospodarstw domowych spłacających różnego rodzaju kredyty i pożyczki jest po raz pierwszy w naszych badaniach niższy niż tych, które posiadają jakiegokolwiek oszczędności. Z deklaracji respondentów wynika, że obowiązek spłacenia różnego rodzaju rat, pożyczek, długów lub kredytów spoczywa obecnie na dwóch piątych wszystkich gospodarstw domowych (40%), z czego nieliczne (3% ogółu) mają kłopoty ze spłaceniem swoich zobowiązań, pozostałe zaś (37%) spłacają je regularnie.

RYS. 4. Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma obecnie do spłacenia jakiejś raty, pożyczki, długu lub kredyty?\*



\* Pominięto odmowy odpowiedzi

O różnego rodzaju zadłużeniu swoich gospodarstw mówią przede wszystkim respondenci w wieku od 25 do 44 lat, badani z wyższym wykształceniem, a w grupach społeczno-zawodowych kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla, prywatni przedsiębiorcy, pracownicy administracyjno-biurowi oraz osoby zatrudnione w sektorze usług. Sytuacja materialna ankietowanych nie różnicuje znacząco samego faktu zadłużenia gospodarstw domowych, natomiast wpływa na ich zdolność do spłaty własnych zobowiązań. Problemy w tym względzie wykazują głównie osoby niezadowolone z sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych, uzyskujące najniższe dochody *per capita*, a zwłaszcza bezrobotni (zob. tabelę aneksową 5).

Zadłużenie rodzin, które żyją biednie, jest równie częste jak notowane wśród badanych określających warunki swoich gospodarstw domowych jako dobre lub bardzo dobre (37% w stosunku do 36%). Różnica polega na tym, że co czwarta uboga rodzina obciążona jakimiś długami ma problemy z ich spłacaniem (9% na 37%), podczas gdy wśród najbogatszych nikt nie zgłasza problemów z regulowaniem należności wynikających z zadłużenia.

TABELA 4

Odpowiedzi respondentów, którzy stwierdzili, że w ich gospodarstwach domowych żyje się:	Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma obecnie do spłacenia jakiejś raty, pożyczki, długu lub kredyty?		
	Tak, ale spłacamy je regularnie	Tak i mamy kłopoty z ich spłaceniem	Nie
	w procentach		
– bardzo biednie lub skromnie	28	9	63
– średnio	41	3	56
– dobrze lub bardzo dobrze	36	0	64

Nieziennie najpopularniejszą formą zadłużania się Polaków są pożyczki i kredyty zaciągane w bankach (dotyczy to aż 91% gospodarstw mających jakiekolwiek zobowiązania finansowe, od 2014 roku wzrost o 4 punkty procentowe). Zdecydowanie rzadziej gospodarstwa korzystają z pożyczek w zakładach pracy lub zakładowych kasach samopomocowych (10%, spadek o 2 punkty), stosunkowo najrzadziej wybierają oferty pozabankowych instytucji kredytowych (8%, spadek o 2 punkty)



oraz decydują się na pomoc finansową od osób prywatnych – rodziny, przyjaciół, znajomych czy sąsiadów (7%, spadek o 5 punktów).

**TABELA 6**

Gdzie są zaciągnięte pożyczki, kredyty spłacane w Pan(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów, którzy zadeklarowali, że ich gospodarstwa domowe spłacają jakiegoś rodzaju zadłużenie (według terminów realizacji badań)			
	IX–XI 2007 (N=16 109)	III 2010 (N=439)	III 2014 (N=478)	VIII 2017 (N=394)
	w procentach			
W bankach	86	90	87	91
W zakładzie pracy lub zakładowej kasie samopomocowej	14	13	12	10
W innych instytucjach udzielających kredytów niebędących bankami	8	10	10	8
U osób prywatnych (rodziny, przyjaciół, znajomych, sąsiadów)	8	8	12	7

Wyniki nie sumują się do 100%, gdyż respondenci wskazywali wszystkie instytucje, których są dłużnikami

To, gdzie Polacy zaciągają długi, w znacznej mierze zależy od ich sytuacji finansowej. Respondenci, którzy mają problemy ze spłaceniem swojego zadłużenia, znacznie częściej niż ogół dłużników winni są pieniądze jakimś instytucjom parbankowym (43% w stosunku do 8%) lub osobom prywatnym (10% w stosunku do 7%). Znacznie rzadziej natomiast korzystają z kredytowej oferty banków (66% w stosunku do 91%).

**TABELA 7**

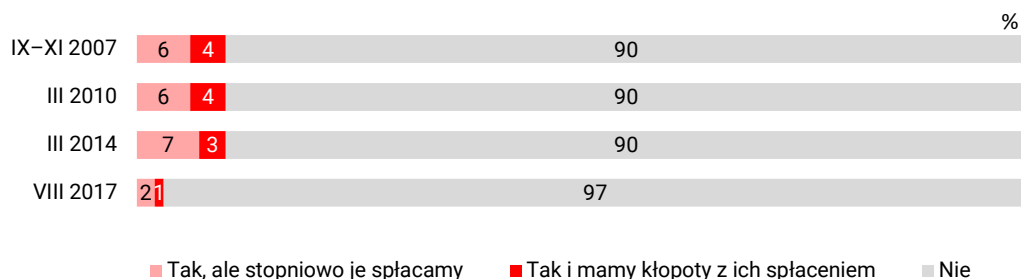
Gdzie są zaciągnięte pożyczki, kredyty spłacane w Pan(i) gospodarstwie domowym?	Respondenci spłacający obecnie jakieś raty, pożyczki, długi lub kredyty, którzy:		
	spłacają je regularnie	mają kłopoty z regulowaniem należności	ogół zadłużonych
	w procentach		
W bankach	93	66	91
W zakładzie pracy lub zakładowej kasie samopomocowej	10	8	10
W innych instytucjach udzielających kredytów niebędących bankami	5	43	8
U osób prywatnych (rodziny, przyjaciół, znajomych, sąsiadów)	6	10	7

Wyniki nie sumują się do 100%, gdyż respondenci wskazywali wszystkie instytucje, których są dłużnikami

## Zaległości w opłatach

Z deklaracji ankietowanych wynika, że już tylko nieliczne gospodarstwa domowe w Polsce mają do spłacenia jakieś zaległe należności typu: czynsz, elektryczność, telefon czy podatki (3% ogółu, w tym co trzecie z nich – 1% ogółu – ma trudności z uregulowaniem tych zaległości).

RYS. 5. Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma do spłacenia jakieś zaległe należności (np. za czynsz, elektryczność, telefon, zaległe podatki)?



Posiadanie zaległości wynikających z bieżących zobowiązań – takich jak opłaty za czynsz czy opłaty licznikowe – deklarują najczęściej bezrobotni (16%, w tym 11% ma kłopoty z ich spłaceniem), osoby niezadowolone ze swojej sytuacji materialnej (odpowiednio 15% i 8%) oraz badani uzyskujący najniższe dochody *per capita* (odpowiednio 15% i 4%) – zob. tabelę aneksową 6.

\*\*\*

Rosnące wskaźniki gospodarcze przekładają się na wzrost zadowolenia Polaków z własnej sytuacji bytowej oraz spadek poczucia zagrożenia biedą. Przybywa gospodarstw domowych zabezpieczających swoją przyszłość finansową poprzez gromadzenie oszczędności, a nieco ubywa tych, które spłacają różnego rodzaju zobowiązania, zwłaszcza takich, które deklarują, że te zobowiązania je przerastają.

Po raz pierwszy w historii naszych badań odsetek gospodarstw domowych żyjących na kredyt jest niższy niż posiadających oszczędności (40% wobec 49%). Rośnie też skala posiadanych zasobów finansowych. Większość respondentów, których gospodarstwa domowe mają jakieś oszczędności, deklaruje, że byliby w stanie utrzymać się za nie – nie obniżając dotychczasowego poziomu życia – ponad miesiąc (77%, co oznacza 12-punktowy wzrost w ciągu ostatnich trzech lat), w tym ponad jedna czwarta (27%, wzrost o 8 punktów) twierdzi, że zgromadzone środki pozwoliłyby im na spokojne życie przez ponad pół roku.

Opracował

Rafał Boguszewski

TABELA 1

		Które z wymienionych określić najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania w Pana(i) gospodarstwie domowym?			Liczba osób
		Żyjemy bardzo biednie lub skromnie	Żyjemy średnio	Żyjemy dobrze lub bardzo dobrze	
		%	%	%	
Ogółem		18	56	26	1005
Płeć	Mężczyźni	17	59	24	473
	Kobiety	19	54	27	532
Wiek	18–24 lata	9	39	53	76
	25–34	8	51	41	195
	35–44	11	61	28	189
	45–54	16	65	19	151
	55–64	23	58	19	183
	65 lat i więcej	33	55	12	211
Miejsce zamieszkania	Wieś	20	55	24	399
	Miasto do 19 999	21	60	19	149
	20 000 – 99 999	18	53	29	211
	100 000 – 499 999	10	59	31	152
	500 000 i więcej mieszk.	15	55	30	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	34	53	13	193
	Zasadnicze zawodowe	27	60	12	244
	Średnie	11	57	32	305
	Wyższe	5	53	42	262
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	54	45	109
	Średni personel, technicy	3	69	28	31
	Pracownicy adm.-biurowi	6	55	39	72
	Pracownicy usług	13	50	37	74
	Robotnicy wykwalifikowani	14	67	20	125
	Robotnicy niewykwalifik.	21	64	16	31
	Rolnicy	12	75	12	48
	Pracujący na własny rach.	4	52	44	44
	Bezrobotni	42	41	17	31
	Emeryci	31	57	13	265
	Renciści	47	42	11	59
	Uczniowie i studenci	5	31	64	32
	Gospodynie domowe i inni	11	55	34	84
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	55	35
spółce właścicieli prywatnych i państwa		5	64	31	91
sekt. pryw. poza rolnict.		9	58	33	277
prywatnym gosp. rolnym		11	74	15	52
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	26	62	12	94
	Od 650 zł do 999 zł	33	56	11	146
	Od 1000 zł do 1399 zł	21	66	13	194
	Od 1400 zł do 1999 zł	15	63	22	151
	2000 zł i więcej	5	47	48	202
Ocena własnych war. mater.	Złe	86	14		52
	Średnie	27	71	2	420
	Dobre	4	48	47	533
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	18	53	29	50
	Raz w tygodniu	17	60	23	441
	1–2 razy w miesiącu	21	53	25	138
	Kilka razy w roku	20	52	28	231
	W ogóle nie uczestniczy	14	55	31	138
Poglądy polityczne	Lewica	15	55	30	169
	Centrum	15	58	28	267
	Prawica	17	52	30	328
	Trudno powiedzieć	26	59	15	226

TABELA 2

		Które z poniższych stwierdzeń wybrał(a)by Pan(i) jako najbardziej zgodne z obecną sytuacją finansową w Pana(i) gospodarstwie domowym?					Liczba osób
		Jestem spokojny(a), że finansowo dam (damy) sobie radę	Nie boję się biedy, chociaż martwię się, że moja (nasza) sytuacja materialna może się pogorszyć	Obawiam się biedy, choć sądzę, że jakoś sobie poradzę (poradzimy)	Boję się biedy i nie wiem, jak sobie poradzę (poradzimy)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		30	40	24	5	1	1007
Płeć	Mężczyźni	32	39	22	6	1	473
	Kobiety	28	41	25	5	1	534
Wiek	18–24 lata	55	32	9	2	2	78
	25–34	42	34	22	1	1	195
	35–44	31	45	23	1	1	189
	45–54	18	51	25	5	1	151
	55–64	28	39	27	6	1	182
	65 lat i więcej	19	38	28	13	2	212
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	40	23	7	1	399
	Miasto do 19 999	27	37	29	6	1	149
	20 000 – 99 999	29	43	22	4	2	212
	100 000 – 499 999	35	38	25	2		153
	500 000 i więcej mieszk.	32	41	21	4	1	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	38	33	12	1	193
	Zasadnicze zawodowe	23	40	31	5	2	244
	Średnie	35	42	18	3	1	307
	Wyższe	41	39	18	1	0	262
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	41	10		1	109
	Średni personel, technicy	54	37	8			32
	Pracownicy adm.-biurowi	39	28	29		4	72
	Pracownicy usług	24	50	25	1		74
	Robotnicy wykwalifikowani	32	44	22	2	1	125
	Robotnicy niewykwalifik.	30	33	27	10		31
	Rolnicy	13	55	29	4		48
	Pracujący na własny rach.	36	46	19			44
	Bezrobotni	18	32	32	18		31
	Emeryci	21	39	28	10	1	266
	Renciści	20	29	35	13	2	59
	Uczniowie i studenci	61	33	3		3	33
	Gospodynie domowe i inni	28	43	26	2	1	84
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	43	40	12	2	3	126
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	36	41	24			92
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	41	21	1	0	276
	prywatnym gosp. rolnym	15	53	28	4		52
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	15	33	42	10		94
	Od 650 zł do 999 zł	16	42	36	4	1	146
	Od 1000 zł do 1399 zł	20	48	24	8		194
	Od 1400 zł do 1999 zł	26	44	21	7	1	151
	2000 zł i więcej	54	33	13		1	202
Ocena własnych war. mater.	Złe		18	39	41	1	52
	Średnie	10	45	38	5	2	421
	Dobre	49	38	11	1	0	533
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	34	31	6	2	50
	Raz w tygodniu	30	41	24	4	0	441
	1–2 razy w miesiącu	27	45	23	6		138
	Kilka razy w roku	32	37	24	5	2	230
	W ogóle nie uczestniczy	33	39	21	6	1	139
Poglądy polityczne	Lewica	32	44	22	3		169
	Centrum	31	41	23	5	1	267
	Prawica	38	38	20	3	0	329
	Trudno powiedzieć	18	38	32	10	2	226

TABELA 3

		Czy Pana(i) gospodarstwo domowe posiada oszczędności pieniężne?*		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		49	51	945
Płeć	Mężczyźni	51	49	435
	Kobiety	47	53	510
Wiek	18–24 lata	72	28	67
	25–34	59	41	179
	35–44	55	45	181
	45–54	42	58	144
	55–64	47	53	173
	65 lat i więcej	34	66	202
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	57	378
	Miasto do 19 999	52	48	138
	20 000 – 99 999	51	49	201
	100 000 – 499 999	55	45	144
	500 000 i więcej mieszk.	58	42	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	70	184
	Zasadnicze zawodowe	33	67	235
	Średnie	56	44	290
	Wyższe	71	29	236
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	28	98
	Średni personel, technicy	77	23	29
	Pracownicy adm.-biurowi	65	35	70
	Pracownicy usług	49	51	70
	Robotnicy wykwalifikowani	46	54	118
	Robotnicy niewykwalifik.	50	50	30
	Rolnicy	43	57	45
	Pracujący na własny rach.	64	36	39
	Bezrobotni	35	65	31
	Emeryci	37	63	250
	Renciści	25	75	58
	Uczniowie i studenci	71	29	25
	Gospodynie domowe i inni	50	50	82
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	35	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	36	81
	sekt. prywat. poza rolnict.	55	45	262
	prywatnym gosp. rolnym	42	58	48
		42	58	48
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	21	79	94
	Od 650 zł do 999 zł	31	69	145
	Od 1000 zł do 1399 zł	42	58	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	53	47	146
	2000 zł i więcej	77	23	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	95	51
	Średnie	26	74	400
	Dobre	72	28	494
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	54	47
	Raz w tygodniu	50	50	416
	1–2 razy w miesiącu	50	50	129
	Kilka razy w roku	46	54	218
	W ogóle nie uczestniczy	51	49	131
Poglądy polityczne	Lewica	54	46	158
	Centrum	55	45	254
	Prawica	50	50	304
	Trudno powiedzieć	38	62	216

\* Pominięto odmowy odpowiedzi

TABELA 4

		Jak Pan(i) sądzi, gdyby była potrzeba przeznaczenia wszystkich Państwa oszczędności na bieżące utrzymanie i wydatki, jak długo byłoby Państwo w stanie żyć ze zgromadzonych zasobów finansowych, nie obniżając dotychczasowego poziomu życia?*					Liczba osób
		Do tygodnia	Od tygodnia do miesiąca	2-6 miesięcy	Dłużej niż 6 miesięcy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		2	13	50	27	8	454
Płeć	Mężczyźni	3	13	51	29	5	217
	Kobiety	1	14	48	26	10	237
Wiek	18-24 lata	3	28	28	25	16	48
	25-34		11	52	31	6	106
	35-44		10	62	20	8	97
	45-54	2	17	48	27	6	59
	55-64	2	9	48	32	8	79
	65 lat i więcej	6	16	46	28	4	66
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	16	40	28	13	161
	Miasto do 19 999	4	15	49	28	5	71
	20 000 - 99 999	2	12	56	26	4	100
	100 000 - 499 999		11	58	23	8	74
	500 000 i więcej mieszk.		10	56	34		48
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	11	26	30	22	10	54
	Zasadnicze zawodowe	1	15	52	24	8	77
	Średnie		11	52	29	7	158
	Wyższe	1	11	53	29	7	165
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		11	62	19	7	69
	Średni personel, technicy		11	45	30	13	22
	Pracownicy adm.-biurowi		13	48	35	4	45
	Pracownicy usług		25	52	12	10	34
	Robotnicy wykwalifikowani		20	44	29	7	53
	Robotnicy niewykwalifik.		4	52	36	8	15
	Rolnicy	11	8	67	6	8	19
	Pracujący na własny rach.		7	50	40	3	24
	Bezrobotni		18	47	31	3	11
	Emeryci	5	13	51	28	2	89
	Renciści		7	17	60	16	15
	Uczniowie i studenci		19	36	27	18	18
	Gospodynie domowe i inni	4	10	44	25	17	40
Pracuje w:	inst. państw., publicznej		15	50	32	3	76
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		17	53	21	9	49
	sekt. prywat. poza rolnict.		13	50	27	11	143
	prywatnym gosp. rolnym	5	8	67	13	8	20
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	8	14	53	25		20
	Od 650 zł do 999 zł	5	13	55	24	3	44
	Od 1000 zł do 1399 zł	5	15	53	22	5	77
	Od 1400 zł do 1999 zł		18	62	16	4	78
	2000 zł i więcej	1	7	48	39	5	149
Ocena własnych war. mater.	Złe		54	46			3
	Średnie	3	25	52	15	5	104
	Dobre	2	10	49	31	9	348
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		10	51	23	16	21
	Raz w tygodniu	3	13	51	26	8	203
	1-2 razy w miesiącu	2	22	57	16	3	61
	Kilka razy w roku	2	8	44	37	10	100
	W ogóle nie uczestniczy		19	49	28	4	66
Poglądy polityczne	Lewica		11	55	26	8	84
	Centrum	1	15	53	24	8	138
	Prawica	3	12	47	30	7	144
	Trudno powiedzieć	3	18	41	30	8	82

\* Pominięto odmowy odpowiedzi

TABELA 5

		Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma obecnie do spłacenia jakieś raty, pożyczki, długi lub kredyty?*			Liczba osób
		Tak, ale spłacamy je regularnie	Tak i mamy kłopoty z ich spłaceniem	Nie	
		%	%	%	
Ogółem		37	3	60	975
Płeć	Mężczyźni	34	4	63	456
	Kobiety	40	3	57	520
Wiek	18–24 lata	40	5	55	67
	25–34	46	5	49	183
	35–44	55	4	41	189
	45–54	39	4	57	146
	55–64	28	3	69	180
	65 lat i więcej	19		81	210
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	3	61	385
	Miasto do 19 999	35	2	63	145
	20 000 – 99 999	40	3	57	209
	100 000 – 499 999	38	6	55	147
	500 000 i więcej mieszk.	38	2	60	89
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	7	69	187
	Zasadnicze zawodowe	36	5	58	243
	Średnie	38	2	60	297
	Wyższe	46	1	53	248
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58	2	40	101
	Średni personel, technicy	48	3	49	31
	Pracownicy adm.-biurowi	50		50	72
	Pracownicy usług	49	5	45	70
	Robotnicy wykwalifikowani	36	9	55	122
	Robotnicy niewykwalifik.	42	2	56	30
	Rolnicy	26	1	72	48
	Pracujący na własny rach.	52		48	41
	Bezrobotni	43	15	42	31
	Emeryci	21	0	79	263
	Renciści	27	5	68	58
	Uczniowie i studenci	26	3	71	27
	Gospodynie domowe i inni	47	5	48	81
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	2	50	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	50	1	49	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	6	47	266
	prywatnym gosp. rolnym	24	1	75	51
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	41	12	47	91
	Od 650 zł do 999 zł	42	6	52	145
	Od 1000 zł do 1399 zł	40	1	59	192
	Od 1400 zł do 1999 zł	36	2	62	149
	2000 zł i więcej	38	1	60	202
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	20	58	50
	Średnie	38	4	58	410
	Dobre	38	1	61	515
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	4	72	49
	Raz w tygodniu	34	2	65	432
	1–2 razy w miesiącu	40	5	55	131
	Kilka razy w roku	43	3	53	221
	W ogóle nie uczestniczy	41	6	53	137
Poglądy polityczne	Lewica	42	5	53	165
	Centrum	40	3	56	260
	Prawica	36	4	61	315
	Trudno powiedzieć	33	2	66	222

\* Pominięto odmowy odpowiedzi

TABELA 6

		Czy Pana(i) gospodarstwo domowe ma do spłacenia jakieś zaległe należności (np. za czynsz, elektryczność, telefon, zaległe podatki, itp.)?*			Liczba osób
		Tak, ale stopniowo je spłacamy	Tak i mamy kłopoty z ich spłaceniem	Nie	
		%	%	%	
Ogółem		2	1	97	990
Płeć	Mężczyźni	3	1	97	463
	Kobiety	2	1	97	527
Wiek	18–24 lata	1		99	70
	25–34	4	0	95	188
	35–44	1	1	98	189
	45–54	3	2	95	149
	55–64	3	1	97	181
	65 lat i więcej	2	1	98	212
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	1	96	391
	Miasto do 19 999		2	98	146
	20 000 – 99 999	2	0	98	211
	100 000 – 499 999	4	1	94	152
	500 000 i więcej mieszk.	2		98	90
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	1	96	188
	Zasadnicze zawodowe	3	2	95	244
	Średnie	2	1	97	302
	Wyższe	1	0	98	255
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	1		99	104
	Średni personel, technicy	3		97	32
	Pracownicy adm.-biurowi	3		97	72
	Pracownicy usług	4	1	95	73
	Robotnicy wykwalifikowani	2	1	97	121
	Robotnicy niewykwalifik.	2	3	95	30
	Rolnicy	2	1	97	48
	Pracujący na własny rach.	6		94	44
	Bezrobotni	5	11	84	31
	Emeryci	2	1	98	266
	Renciści	3		97	59
	Uczniowie i studenci			100	28
	Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	2		98
inst. państw., publicznej		1		99	124
spółce właścicieli prywatnych i państwa		3		97	88
sekt. pryw. poza rolnict.		3	1	96	272
prywatnym gosp. rolnym		2	1	97	51
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	11	4	85	92
	Od 650 zł do 999 zł	2	2	96	146
	Od 1000 zł do 1399 zł	3		97	194
	Od 1400 zł do 1999 zł	2		98	151
	2000 zł i więcej	1	0	99	202
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	8	85	50
	Średnie	3	1	96	415
	Dobre	1	0	99	524
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	3	95	50
	Raz w tygodniu	3	0	97	438
	1–2 razy w miesiącu	1	2	97	132
	Kilka razy w roku	3	2	95	222
	W ogóle nie uczestniczy	2	0	97	137
Poglądy polityczne	Lewica	2		98	167
	Centrum	2	2	96	262
	Prawica	3	0	97	320
	Trudno powiedzieć	2	1	96	224

\* Pominięto odmowy odpowiedzi